

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikasının
Təhsil Nazirliyinin
7-386 nömrəli BB 2020-ci il
tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

**BAKALAVRİAT SƏVİYYƏSİNİN ƏSAS
İXTİSAS ÜZRƏ**

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın (proqramın) şifri və adı: 050806 – Nəqliyyatda servis (nəqliyyat növləri üzrə)

BAKİ – 2020

BAKALAVRIAT SƏVIYYƏSİNİN 050806-NƏQLİYYATDA SERVIS (NƏQLİYYAT NÖVLƏRİ ÜZRƏ) İXTİSASI ÜZRƏ TƏHSİL PROQRAMI

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bakalavriat səviyyəsinin **050806 Nəqliyyatda servis (nəqliyyat növləri üzrə)** ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (bundan sonra ixtisas üzrə Təhsil Proqramı) "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də "Ali təhsilin bakalavriat (əsas (baza ali) tibb təhsili) səviyyəsi üzrə ixtisasların (proqramların) Təsnifatı"na uyğun hazırlanmışdır.

1.2. Təhsil Proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:

- İxtisas üzrə məzunun kompetensiyalarını, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə təlim və öyrənmə metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktura və kadr potensialına olan tələbləri, tələbənin təcrübə keçmə, işə düzəlmə və təhsilini artırma imkanlarını müəyyənləşdirir;

- Tələbələrə və işəgötürənlərə məzunların əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, eləcə də təlim nəticələri bəzədə məlumatlandırmaq;

- Təhsil Proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı bu prosesə cəlb olunan ekspertləri məlumatlandırmaq.

1.3. Təhsil Proqramı tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və həmin ixtisas üzrə bakalavr (əsas (baza) tibb) hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.

1.4. Tələbənin 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Həftəlik auditoriya saatlarının həcmi ümumi həftəlik yükün 50%-dən çox olmamalıdır. İxtisasın xüsusiyyətindən asılı olaraq həftəlik yükün həcmi dəyişdirilə bilər.

2. Məzunun kompetensiyaları

2.1. Təhsil Proqramının sonunda məzun aşağıdakı ümumi kompetensiyalara yiyələnəlməlidir:

- İxtisası üzrə Azərbaycan dilində şifahi və yazılı kommunikasiya bacarıqlarına;
- İxtisası üzrə ən azı bir xarici dildə kommunikasiya bacarıqlarına;
- Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni, ideoloji əsasları və müasir dünyadakı yeri və roluna dair sistemli və hərtərəfli biliklərə, milli dövlətimizin perspektiv inkişafını proqnozlaşdırma qabiliyyətlərinə;
- Milli dövlətimizin qarşılaşdığı təhdidləri və çağırışları müəyyən etmə bacarıqlarına;
- İş yerində informasiya texnologiyalarından istifadə etmək qabiliyyətinə;
- Komandada iş, problemin həllinə orta q yanaşmaya nail olmaq qabiliyyətinə;
- Yeni şəraitə uyğunlaşmaq, təşəbbüs irəli sürmək qabiliyyətinə və uğur qazanmaq iradəsinə;

- Məsələlərin həlli üçün əlavə məlumat resurslarını müəyyən etmək və seçə bilmək qabiliyyətinə;
- Peşəkar məqsədlər üçün müvafiq məlumatı təhlil etmək, ümumiləşdirmək və tətbiq etmək bacarıqlarına;
- Peşəkar fəaliyyətini planlaşdırmaq və təşkil etmək, gələcək təhsilini və mövcud bacarıqlarını təkmilləşdirilmək, vaxtı idarə etmək və tapşırıqları vaxtında tamamlamaq qabiliyyətinə;
- Fəaliyyətində sosial və ekoloji məsuliyyətə, eləcə də vətəndaş şüuru və etik yanaşmaya, həmçinin keyfiyyətə üstünlük vermək bacarığına;
- Bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə vəziyyəti və özünü yenidən qiymətləndirmək və özünütənqid bacarığına.

2.2. Təhsil Proqramının sonunda məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına yiyələnəlməlidir:

- Fundamental elmlər (riyaziyyat, fizika) sahəsində əsas bazaya malik mütəxəssis kimi peşə fəaliyyətində rast gəlinən layihə, araşdırma məsələlərinin həllində, modelləşdirmədə riyazi bilikləri, təbiət elmi biliklərini, o cümlədən riyaziyyatın xüsusi bölmələri kimi "Qraflar nəzəriyyəsi", "Matrislər", "Ehtimal nəzəriyyəsi", "Kütləvi xidmət nəzəriyyəsi" və s.-ni bilmək və tətbiq etməyi bacarmaq;
- Nəqliyyatda servislə bağlı məsələlərin həllində kompüter qrafikası metodlarını, proqram təminatlarını (PTV VISUM, 1C, SAP, Axapta, Skype, MS Office-Word, Excel, Power Point, Access, Outlook və s.) bilmək və tətbiq etməyi bacarmaq;
- İqtisadiyyatın əsaslarını, o cümlədən iqtisadi qanunlar, makroiqtisadiyyat və mikroiqtisadiyyat, bazar iqtisadiyyatı və onun məzmunu, pul, maliyyə, kredit, sahibkarlıq fəaliyyəti, iqtisadiyyatın idarə edilməsi, dünya təsərrüfat sistemi haqqında biliklərə yiyələnəlmək və;
- Menecmentin əsaslarını, o cümlədən idarəetmənin funksiyalarını, motivasiya, qərarvermə, nizam-intizam, münaqişələr və b.k. kimi peşə fəaliyyətində qarşılaşacağı məsələləri bilmək və tətbiq etməyi bacarmaq;
- Fəaliyyətin servis sferalarında insanın tələbatları sistemini, optimal servis infrastrukturunun təmin edilməsi şərtlərini, servis sferasında istehlakçıya yanaşma üsullarını, xidmətlər sferasında informasiya texnologiyalarının istifadəsini, yeni xidmətlərin yaradılması prinsiplərini bilmək və tətbiq etməyi bacarmaq;
- Təşkilatlarda davranışın idarə edilməsini, təşkilatın ətraf mühiti və onun müəssisənin fəaliyyətinə təsirini, təşkilatlarda psixoloji problemləri, təşkilatların təkmilləşdirilməsi metodlarını bilmək və tətbiq etməyi bacarmaq;
- Marketingin əsaslarını, o cümlədən strategiyalı idarəetmə və marketing, marketingdə informasiya təminatı, istehlakçı və alıcı bazarlarının xüsusiyyətləri, servis marketingi, reklam, ictimaiyyətlə əlaqələr haqqında bilmək və tətbiq etməyi bacarmaq;
- Nəqliyyatda servis fəaliyyətində istifadə olunan nəqliyyat növlərinin yük və sərnişin hərəkət tərkibinin təsnifatını, istismar-texniki xarakteristikalarını, konstruksiyalarına qoyulan tələbləri, daşıma prosesinə uyğun nəqliyyat vasitələrinin seçilməsi prinsiplərini bilmək və tətbiq etməyi bacarmaq;

- Nəqliyyat infrastrukturunu və nəqliyyat vasitələrinin təhlükəsizlik normativlərini təmin edən prosesləri, təhlükəli yüklərin nəqli zamanı təhlükəsizlik normalarını, fəvqəladə hallarda nəqliyyatda baş verə biləcək təhlükələr, terrorizm və kriminal hadisələrin təhlili, həyat fəaliyyətinin mühafizəsi zamanı nəzərdə tutulan tədbirləri bilmək və peşə fəaliyyətində tətbiq etməyi bacarmaq;
  - Nəqliyyatın istehsal prosesi, məhsulu və onun xüsusiyyətlərini, nəqliyyat növlərinin texniki-iqtisadi xarakteristikaları və fərqli cəhətlərini, müxtəlif nəqliyyat növləri üzrə servis xidmətlərinin xüsusiyyətlərini bilmək və peşə fəaliyyətində tətbiq etməyi bacarmaq;
  - Nəqliyyatda servis fəaliyyətində ətraf mühitin çirklənmə növlərini, ekoloji problemlər və onların həlli yollarını, nəqliyyatın ekoloji təhlükəsizliyinin təmin olunma üsullarını bilmək və peşə fəaliyyətində tətbiq etməyi bacarmaq;
  - Ölkəmiz üçün prioritet sahə olan turizmde nəqliyyat xidmətlərinin yeri və rolunu, müxtəlif nəqliyyat növlərində turistlərə nəqliyyat xidmətlərinin təşkili, nəqliyyat növləri və vasitələrinin seçilmə-sinin motivasiyasını bilmək və peşə fəaliyyətində tətbiq etməyi bacarmaq;
  - Standartlaşdırma və sertifikatlaşdırma sahələrində milli və beynəlxalq normativ sənədləri, standartlara uyğun keyfiyyətin idarə edilməsi prinsiplərini, nəqliyyatda servisin layihələndirilmə, təşkili işlərində sertifikatlaşdırmadan istifadə etmək üçün lazımı biliklərə yiyələnmək və peşə fəaliyyətində tətbiq etməyi bacarmaq;
  - Sığorta qanunvericiliyi, nəqliyyat riskləri, sığorta fəaliyyətinin təşkili, nəqliyyat vasitələrinin sığortalanması (kasko sığorta), yüklərin sığortalanması (karqo sığorta), müxtəlif nəqliyyat növlərində sığorta, sığorta sahəsində informasiya texnologiyaları, beynəlxalq sığorta bazarı haqqında biliklərə yiyələnmək və peşə fəaliyyətində tətbiq etməyi bacarmaq;
  - Gömrük prosedurları və gömrük ödənişləri, gömrük rəsmiləşdirilməsi, mal və nəqliyyat vasitələrinin gömrük sərhədindən keçirilməsinin əsas prinsipləri, gömrük statistikasına haqqında biliklərə yiyələnmək və peşə fəaliyyətində tətbiq etməyi bacarmaq;
  - Nəqliyyatın logistik proseslərdə rolu, logistikada axınlar, logistik sistemlər, logistik xidmətlər, logistikanın funksional sahələri, Beynəlxalq ticarətdə çatdırmanın bazis şərtləri (İnkoterms 2020) haqqında biliklərə yiyələnmək və peşə fəaliyyətində tətbiq etməyi bacarmaq;
  - Ekoloji problemlər və onların həlli yolları, nəqliyyat növlərinin, nəqliyyat qəzalarının ətraf mühitə təsir xüsusiyyətləri, nəqliyyatın ekoloji təhlükəsizliyinin təmin olunma üsulları haqda biliklərə yiyələnmək və tətbiq etməyi bacarmaq;
  - Daşımaların növləri, daşıma prosesi, daşıma sənədləri, daşımaların təşkilinin müasir texnologiyaları, daşımaların nəqliyyat-texnoloji sxemləri, nəqliyyat-ekspedisiya fəaliyyəti haqda biliklərə yiyələnmək və peşə fəaliyyətində tətbiq etməyi bacarmaq;
  - Nəqliyyat sistemlərində idarəetmə strukturunun formalaşdırılması və idarəetmə qərarlarının qəbul edilməsi xüsusiyyətləri, personalın idarə edilməsi, logistik provayderlər, logistika mərkəzləri, terminalları, antiböhran idarəetmə və risklərin idarə edilməsi haqqında biliklərə yiyələnmək və peşə fəaliyyətində tətbiq etməyi bacarmaq;
  - Nəqliyyatda servisdə keyfiyyətə nəzarət sistemlərini, texniki-normativ sənədlərin tərtib olunmasını, informasiya sistemlərini və texnologiyalarını, kompüter layihələndirmə

vasitələrindən istifadə etməklə müxtəlif tipli sistemləri layihələndirilməyi bilmək və tətbiq etməyi bacarmaq;

– Nəqliyyat vasitələrinin texniki vəziyyətinə tələblər, nəzarət, nəqliyyat vasitələrinə texniki servisin təşkili, texnologiyaları haqqında biliklərə yiyələnmək və peşə fəaliyyətində tətbiq etməyi bacarmaq;

– Peşə funksiyalarının yerinə yetirilməsi ilə bağlı məqsədin qoyuluşu və məsələnin formalaşdırılmasını bacarmaq, onların həlli üçün mənimsədiyi elmlərin analitik və tətbiqi üsullarından istifadə etməyi bilmək;

– Kollektivlə uyğunlaşmağa və işləməyə hazır olmaq, idarəetmə üsulları ilə tanış olmaq, icraçıların işini təşkil etməyi bacarmaq, müxtəlif fikirlərin mövcud olduğu şəraitdə idarəetmə məsələsinin həllini qəbul etmək üçün təhlil aparıb, düzgün qərar qəbul etməyi bacarmaq; texniki, maliyyə və insani amilləri nəzərə almaqla istehsalat münasibətləri və idarəetmə prinsipləri biliklərinə malik olmaq.

– Azərbaycanda və dünyada nəqliyyatda servis sahəsində mütərəqqi texnologiyaların inkişaf istiqamətlərini bilmək və peşə fəaliyyətində istifadə etmək;

– Fövqəladə hallar, onların baş vermə səbəbləri, fövqəladə hallarda mülki müdafiənin rolu və vəzifələri, fövqəladə hadisələrin xəbərdar edilməsinin növləri və vasitələri, fövqəladə hallarda əhalinin mühafizəsinin prinsipləri və üsulları, fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması yollarını bilmək; ehtimal olunan təhlükələr barədə əhalinin xəbərdar olunmasını təşkil etmək; əhalinin fövqəladə hallarla mübarizəyə və mühafizəyə hazırlamaq; fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması işlərinin təşkil etmək;

– Nəqliyyatda servis ixtisasının hazırlığına uyğun texniki-iqtisadi sahələrin əsas problemlərini, inkişaf perspektivlərini və onların qonşu sahələrlə əlaqəsini bilmək, onları konkret məsələlərin həllində tətbiq etmək;

– Sərbəst olaraq, lazım gəldikdə, təbiət elmlərinin yeni bölmələrini öyrənmək bacarığına malik olmaq;

– Tədqiqatın mövzusunə uyğun olaraq, eyni zamanda elmi-texniki məlumatları təhlil etmək;

– Nəqliyyatda servis sahəsində ölkə və xarici təcrübələri, məlumatları təhlil və ekspertiza etmək və peşə fəaliyyətində tətbiq etməyi bacarmaq.

3. Təhsil Proqramının strukturu

3.1. Təhsil Proqramı 240 (4 il) AKTS kreditindən ibarətdir. Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürülür:

Fənlərin sayı	Fənnin adı	AKTS krediti
	Ümumi fənlər	30
1	Azərbaycan tarixi <i>Bu fənn Azərbaycanın dövlətçilik ənənələrinin yaranması, formalaşması və inkişafını sistemli şəkildə, xronoloji ardıcılıqla öyrənir, Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasında siyasi, ideoloji, iqtisadi, mədəni amillərin rolunu təhlil və tədqiq edilir. Müasir dünyada</i>	5

	<i>Azərbaycan dövlətinin yeri və rolu sistemli təhlil edilir.</i>	
2	Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya <i>Bu fənn çərçivəsində tələbələrə Azərbaycan dilində təqdimat etmək, nəqliq, akademik və işgüzar yazı bacarıqlarının aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.</i>	4
3	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya <i>Bu fənn çərçivəsində tələbələrə ixtisası üzrə xarici dillərdən birində təqdimat etmək, nəqliq, akademik və işgüzar yazı, şifahi və yazılı bacarıqların aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.</i>	15
4	Seçmə fənlər	
4.1	Fəlsəfə	3
	Sosiologiya	
	Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və hüququn əsasları	
	Məntiq	
	Etika və estetika	
4.2	Multikulturalizmə giriş	3
	İnformasiya texnologiyaları (ixtisas üzrə)	
	İnformasiyanın idarə edilməsi	
	Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş	
	Politologiya	
İxtisas fənləri		120
5	Riyazi analiz <i>Bu fənn çərçivəsində çoxluqlar nəzəriyyəsinin elementlərini, ardıcılığın limiti anlayışını, birdəyişənli funksiyanın limiti və əsas xassələrini, birdəyişənli funksiyanın nöqtədə və çoxluqda kəsilməzliyini, çoxluqda müntəzəm kəsilməz birdəyişənli funksiyaları, birdəyişənli funksiyanın diferensial və inteqral hesabını, ədədi və funksional sıraları, çoxölçülü Evklid fəzasını, çoxdəyişənli funksiyanın limiti, kəsilməzliyi və müntəzəm kəsilməzliyini, çoxdəyişənli funksiyanın diferensial və inteqral hesabı haqqında bilgiler öyrədilir.</i>	8
6	Fizikanın əsasları <i>Bu fənn çərçivəsində klassik mexanika, nisbilik nəzəriyyəsi, molekulyar fizika və termodinamika, elektrodinamika, dalğa optikası, kvant fizikası, atom və nüvə fizikasının əsas qanun və qanunauyğunluqları tədris olunur.</i>	6
7	Kompüter qrafikası <i>Bu fənn müstəvi təsvirlər vasitəsilə bəzi həndəsi məsələlərin həllini, proyeksiyalama qaydalarını, fəza həndəsi obyektlərinin qurulması qaydalarını, onların həndəsi keyfiyyətlərini, təsvirlərdə fəza həndəsi məsələlərin həll edilmə metodlarını, cizginin çevrilməsi yolu ilə, təsvir edilən obyektin forması, ölçüsü və fəzadakı vəziyyətini təqdim etməyi, daha doğrusu orijinalın bərpasını, dizayn təsvirlərinin həll edilmə metodlarını əhatə edir.</i>	8

8	<p>İqtisadiyyat</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində iqtisadiyyatın məqsədi, iqtisadi kateqoriyalar və iqtisadi qanunlar, makroiqtisadiyyat və mikroiqtisadiyyat anlayışları, iqtisadi sistem, əmək, istehsal və istehlak, bazar iqtisadiyyatı və onun məzmunu, pul, maliyyə, kredit, sahibkarlıq fəaliyyəti, sosial iqtisadiyyat, iqtisadiyyatın idarə edilməsi, dünya təsərrüfat sistemi haqqında biliklər verilir.</i></p>	4
9	<p>Menecmentin əsasları</p> <p><i>Bu fənn idarəetmə və idarəçi anlayışlarından başlayaraq, menecment elmini formalaşdıran klassik, neo-klassik və müasir idarəetmə nəzəriyyələri, idarəetmənin planlama, təşkilətmə, icraetmə, koordinasiya və nəzarət funksiyaları, eləcə də motivasiya, qərarvermə, liderlik, lider tipləri, işçilərin idarəetmədə iştirakı, nizam-intizam, toqquşma və münaqişələr kimi praktik həyatda menecerlərin qarşılaşdıqları mühüm mövzuları əhatə edir.</i></p>	5
10	<p>Servisologiya</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində əhaliyə fərdi xidmətin mahiyyəti, prinsipləri və metodları, fəaliyyətin servis sferalarında insanın tələbatları sistemi, optimal servis infrastrukturunun təmin edilməsi şərtləri, servis sferasında istehlakçıya yanaşma üsulları, onun tələbatlarının ödənilməsində servisin yeri və rolu, xidmətlər sferasında informasiya texnologiyalarının istifadəsi, yeni xidmətlərin yaradılması prinsipləri, mütəxəssisin peşə sahəsindəki servis fəaliyyətində şəxsi qabiliyyətlərinin üzə çıxarılması və tətbiq edilməsi üzrə biliklərin və verdişlərin verilməsi nəzərdə tutulur.</i></p>	7
11	<p>Təşkilati davranış və idarəetmə psixologiyası</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində təşkilatlarda davranışın idarə edilməsi, təşkilati struktur və onun insan davranışlarına təsiri, təşkilatın ətraf mühiti və onun müəssisənin fəaliyyətinə təsiri, təşkilatlarda psixoloji problemlər, işçi dövryyəsi, iş və işçi arasında uyğunluğun təmin edilməsi, təşkilati etibar, təşkilati vətəndaşlıq davranışları, təşkilatla bütünləşmə, təşkilatlarda qısnama, işçilərin gücləndirilməsi, təşkilatların təkmilləşdirilməsi və təşkilati təkmilləşdirmə metodları haqqında biliklər verilir.</i></p>	6
12	<p>Statistika</p> <p><i>Bu fənn hadisələr və onlar üzərində əməlləri, ehtimalın müxtəlif təriflərini və onun hesablanma qaydalarını, diskret və təsadüfi kəmiyyətlərin paylanma qanunlarını və onların ədədi xarakteristikalarını, riyazi stataistikanın əsas elementlərini, paylanma parametrlərini seçməyə görə statistik təyini, normal paylanma ilə əlaqəli qanunları bilmək və tətbiq etmək üçün nəzərdə tutulur.</i></p>	4
13	<p>Nəqliyyat vasitələrinin konstruksiyası</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində müvafiq nəqliyyat növlərinin yük və sərnişin hərəkət tərkibinin təsnifatı, konstruksiyalarına qoyulan tələblər və</i></p>	7

	<i>konstruksiyası, icazə verilən kütlə və qabarit parametrləri, onların yük və sərnişin yerləri, yüklərin və konteynerlərin nəqliyyat vasitələrində yerləşdirilməsi, bərkidilməsi və s. haqqında biliklər verilir.</i>	
14	<p>Marketinqin əsasları</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində marketinq elminin mahiyyəti, tarixi inkişafı, strategiyalı idarəetmə və marketinq, marketinqdə informasiya təminatı, istehlakçı bazarının xüsusiyyətləri, alıcı bazarları və xüsusiyyətləri, bazar seqmentləşdirmə, məqsədli bazara yönəlmədə strategiyaları, servis marketinqi və spesifik xüsusiyyətləri, keyfiyyət, satış sonrası xidmətlər, qiymətləndirmə, reklam və fərdi satış, satışın stimullaşdırılması və ictimaiyyətlə əlaqələr, bölgü haqqında biliklər verilir.</i></p>	8
15	<p>Nəqliyyatda təhlükəsizlik</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində nəqliyyatda baş verən təhlükələr təsnif olunur, təhlükənin baş vermə səbəbləri, nəqliyyat növlərini nəzərə almaqla, nəqliyyat infrastrukturunu və nəqliyyat vasitələrinin təhlükəsizlik normativlərini təmin edən proseslər və üsullar göstərilir, təhlükəli yüklərin nəqli, işin təşkili və texnoloji prosesin gedişi zamanı təhlükəsizlik normalarının nəzərə alınması, fəvqəladə hallarda nəqliyyatda baş verə biləcək təhlükələr, terrorizm və kriminal hadisələrin təhlili, həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi zamanı nəzərdə tutulan tədbirlər öyrədilir.</i></p>	7
16	<p>Nəqliyyatda servisin əsasları</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində nəqliyyatın ölkənin iqtisadiyyatının inkişafında rolu, nəqliyyatın istehsal prosesi, məhsulu və onun xüsusiyyətləri, nəqliyyat növlərinin texniki-iqtisadi xarakteristikaları və fərqli cəhətləri, nəqliyyat sistemində servisin mahiyyəti, müxtəlif nəqliyyat növləri üzrə servis xidmətlərinin xüsusiyyətləri, servis fəaliyyətinin təşkili, nəqliyyat prosesinin iştirakçılarna və nəqliyyat məhsulunun istehlakçılarna münasibətdə mütəxəssisin peşə sahəsindəki servis fəaliyyəti üzrə ümumi baza biliklərinin verilməsi nəzərdə tutulur.</i></p>	4
17	<p>Nəqliyyat ekologiyası</p> <p><i>Bu fəndə ekologiyanın inkişaf tarixi, ekoloji sistemlər, təbii resurslar, ətraf mühitin çirklənmə növləri, ekoloji problemlər və onların həlli yolları, nəqliyyat növlərinin, nəqliyyat qəzalarının ətraf mühitə təsir xüsusiyyətləri, nəqliyyatın ekoloji təhlükəsizliyinin təmin olunma üsulları, nəqliyyat tullantılarının təmizlənməsi və utilizasiyası məsələləri haqda biliklər verilir.</i></p>	7
18	<p>Turizmdə nəqliyyat xidmətləri</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində nəqliyyat xidmətlərinin turizm bazarında yeri və rolu, turizm aspektindən nəqliyyat növlərinin spesifik xüsusiyyətləri, turizmdə nəqliyyat səyahətlərinin təsnifatı, avtomobil, dəmir yolu, dəniz və çay, hava nəqliyyatı növlərində turistlərə nəqliyyat xidmətlərinin təşkili, hüquqi təminatı və müqavilə münasibətləri, turizmdə nəqliyyat növləri və vasitələrinin seçilməsinin motivasiyası, turizmdə nəqliyyat xidmətlərinin keyfiyyəti və rəqabət</i></p>	6

	<i>qabiliyyətliliyi, müxtəlif nəqliyyat növlərinin koordinasiyası haqqında baza biliklərin verilməsi nəzərdə tutulur.</i>	
19	<p>Metrologiya, standartlaşdırma və sertifikatlaşdırma</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində metrologiya, standartlaşdırma və sertifikatlaşdırma sahələrində milli və beynəlxalq normativ sənədlərin, standartlaşdırma və sertifikatlaşdırma qaydalarının, keyfiyyətin təmin edilməsi və standartlara uyğun keyfiyyətin idarə edilməsi prinsiplərinin, nəqliyyatda servisin layihələndirilmə, təşkili işlərində sertifikatlaşdırmadan, keyfiyyəti idarəetmədən, sorğu materiallarından istifadə etmək üçün lazımı bilik və vərdişlərin öyrədilməsi nəzərdə tutulur.</i></p>	6
20	<p>Mülki müdafiə</p> <p><i>Bu fənn Azərbaycan Respublikasında fəvqəladə halların idarə olunması, fəvqəladə halların xarakteristikasını, fəvqəladə hallardan əsas müdafiə üsullarını və vasitələri, fəvqəladə hallar zamanı yaranmış şəraitinin qiymətləndirməsi, özünə və digər şəxslərə yardım etməyi, istehsalat proseslərində mülki müdafiə planının hazırlanması kimi məsələlərin həllərini əhatə edir.</i></p>	3
21	<p>Nəqliyyatda sığorta</p> <p><i>Bu fəndə sığortanın iqtisadi mahiyyəti və rolu, sığortanın forma və növləri, sığorta qanunvericiliyi, sığorta riski anlayışı, nəqliyyat riskləri, riskin növləri və qiymətlən-dirilməsi, sığorta fəaliyyətinin təşkili, sığorta tarifləri, nəqliyyat vasitələrinin sığortalanması (kasko sığorta), yüklərin sığortalanması (kargo sığorta), müxtəlif nəqliyyat növlərində sığorta, konteynerlərin sığortalanması, məsuliyyət sığortası, sığorta sahəsində informasiya texnologiyaları, beynəlxalq sığorta bazarı haqqında biliklərin verilməsi nəzərdə tutulur.</i></p>	8
22	<p>Gömrük işinin əsasları</p> <p><i>Bu fəndə gömrük prosedurları və gömrük ödənişləri, gömrük rəsmiləşdiril-məsi, gömrük nəzarəti, mal və nəqliyyat vasitələrinin gömrük sərhədindən keçirilməsinin əsas prinsipləri, sərhəd, baytarlıq, fitosanitar, miqrasiya, sanitar-karantin və s. məsələlər, gömrük siyasəti-istiqamətləri, gömrük statistikasi, gömrük orqanlarının idarə edilməsinin əsasları haqqında biliklərin verilməsi nəzərdə tutulur.</i></p>	8
23	<p>Nəqliyyat logistikası</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində nəqliyyatın logistik proseslərdə rolu, müxtəlif nəqliyyat növlərinin logistik xüsusiyyətləri, terminal daşımaları, beynəlxalq daşımalar, nəqliyyat növünün seçimi, nəqliyyat xidmətlərinin texnologiyası, nəqliyyat məsələlərinin həlli, Beynəlxalq nəqliyyat dəhlizləri, ölkə iqtisadiyyatının inkişafında onların rolu, TRASEKA proqramı, Beynəlxalq ticarətdə çatdırmanın bazis şərtləri (İnkoterms 2020) və onların mahiyyəti haqqında biliklər öyrədilir.</i></p>	8
...	<p>Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər</p> <p><i>Burada olan fənlər hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən fərdi</i></p>	60

	<i>qaydada müəyyən edilir və həmin ixtisasın tədris planında əksini tapır.</i>	
Təcrübə		
...	Təcrübə	30
	CƏMİ AKTS	240

4. Tədris və öyrənmə

4.1. Tədris və öyrənmə mühiti elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələr təhsil proqramında nəzərdə tutulan təlim nəticələrini əldə edə bilsinlər.

4.2. Tədris və öyrənmə metodları müvafiq sənədlərdə (məsələn, müəllimin sillabusunda və s.) təsvir edilməli və ictimaiyyətə (məsələn, universitetin veb sahifəsində, proqramın broşurlarında və s.) açıq olmalıdır.

4.3. Tədris və öyrənmə metodları innovativ təhsil təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Tədris və öyrənmə metodlarının müntəzəm şəkildə təkmilləşdirilməsi universitetin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.

4.4. Təlim prosesində fərqli tədris metodlarından istifadə edilməlidir. Bu metodlar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək tədris və öyrənmə metodlarına aşağıdakıları nümunə olaraq göstərmək olar:

- mühazirə, seminarlar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimatlar və müzakirələr, debatlar;
- müstəqil iş/araşdırma (məsələn, praktiki nümunələrlə iş);
- layihələr;
- problemlərə əsaslanan tədris;
- sahə işləri;
- rol oyunları;
- hesabatlar;
- qrup qiymətləndirməsi;
- ekspert metodu;
- video və audio konfrans texnologiyaları;
- video və audio mühazirələr;
- distant təhsil;
- simulyasiyalar;
- və s.

4.5. Təhsildə nəzəriyyə və praktiki təlim arasında tarazlıq gözlənilməlidir. Əsas diqqət emək bazarının dəyişən ehtiyaclarına uyğun olaraq praktiki bacarıqların gücləndirilməsinə yetirilməlidir.

4.6. Təhsil proqramı tələbələrin müstəqilliyini dəstəkləməli və ömürboyu təlim konsepsiyasını inkişaf etdirməlidir. Təhsil prosesinin sonunda tələbə hər hansı istiqamətdə müstəqil işləyə bilməli və təhsilini ömürboyu davam etdirməyi bacarmalıdır.

5. Qiymətləndirmə

5.1. Qiymətləndirmə elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələrin gözlənilən təlim nəticələrini əldə etmələri səmərəli şəkildə ölçülə bilinsin. Bu, əldə olunan irəliləyişi monitorinq etməyə, təhsil proqramlarının nəticələrinə hansı dərəcədə nail olunduğunu qiymətləndirməyə, eləcə də tələbələrlə fikir mübadiləsinə şərait yaratmağa və təhsil proqramlarının təkmilləşdirilməsi üçün ilkin şərtlərin formalaşdırılmasına yardım etməlidir.

5.2. Qiymətləndirmə üsulları müvafiq sənədlərdə (məsələn, fənn proqramında, sillabusda və s.) təsvir edilməli və hamı üçün açıq olmalıdır (məsələn, universitetin veb sahifəsində, proqramın broşurlarında və s.).

5.3. Qiymətləndirmə üsulları innovativ tədris təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Qiymətləndirmə üsullarının müntəzəm şəkildə yenilənməsi ali təhsil müəssisəsinin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.

5.4. Tədris prosesində fərqli qiymətləndirmə üsullarından istifadə edilməlidir. Bu üsullar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə ediləcək qiymətləndirmə üsullarına nümunələr:

- yazılı tapşırıqlar;
- bilik və bacarıqlara dair testlər, kompyuter əsaslı testlər;
- şifahi təqdimatlar;
- sorğular;
- açıq müzakirələr;
- praktika hesabatları, sahə işləri hesabatları;
- praktikada, laboratoriyada müşahidələrə əsasən bacarıqların qiymətləndirilməsi;
- layihə işlərinə dair hesabatlar;
- portfolionun qiymətləndirilməsi;
- frontal sorğu;
- qrup şəklində və özünü qiymətləndirmə;
- və s.

5.5. Təlim nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsində istifadə olunan üsullar aydın müəyyənləşdirilmiş meyarlara əsaslanmalıdır və təhsil müddətində tələbənin əldə etdiyi bilik, bacarıq və qabiliyyət səviyyəsini düzgün və etibarlı şəkildə müəyyən etməyə imkan verməlidir. Təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi zamanı müəllimlər şəffaflıq, qərəzsizlik, qarşılıqlı hörmət və humanistlik prinsiplərini rəhbər tutmalıdırlar.

5.6. Tələbələrə müəllimlərlə/qiymətləndiricilərlə təhsillərinin bütün aspektlərini, o cümlədən qiymətləndirmə prosesini müzakirə etmək imkanı verilməlidir. Ali təhsil müəssisəsi müvafiq qaydalara uyğun olaraq qiymətləndirmə prosesi, yaxud qiymətlə bağlı apelyasiya prosedurlarını müəyyən etməlidir.

5.7. Akademik etika təhsil prosesində önəmli yer tutur. Tələbələrə akademik dürüstlüyə riayət etmək, plagiarizm problemini anlamaq öyrədilir. Onlar intellektual əməyin əqli mülkiyyət hüquqları barəsində məlumatlandırılmalıdırlar.

6. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

6.1. Təhsil proqramının təlim nəticələri, eləcə də hər bir fənnin təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması ali təhsil müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir.

6.2. Təlim nəticələri hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən Əlavə 1-dəki formaya uyğun olaraq müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təlim nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.

6.3. Təhsil Proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən nəzəri və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

7. İnfrastruktur və kadr potensialı

7.1. Təhsil Proqramının tədris, öyrənmə və qiymətləndirmə prosesi ali təhsil müəssisəsinin aşağıdakı infrastruktura malik olmasını zəruri edir: 050806 – Nəqliyyatda servis (nəqliyyat növləri üzrə) ixtisasının təhsil proqramına müvafiq hazırlanmış tədris planında nəzərdə tutulan fənlər üzrə dərslərin aparılması, təcrübələrin keçirilməsi və elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi üçün müvafiq İKT ilə təchiz olunmuş kabinet və laboratoriyalar, kompüter sinifləri, emalatxanalar və s. ilə təmin olunmuş maddi-texniki bazası olmalıdır. Təhsilalanların ali təhsil müəssisəsinin lokal şəbəkəsinə, internetə, məlumat bazalarına, elektron kitabxanalarına, axtarış sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir.

7.2. Ali təhsil müəssisələrinin professor-müəllim heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcəyə malik olur. Digər dövlət, yaxud özəl müəssisələrdən və/və ya digər müvafiq təşkilatlardan gələn yüksək ixtisaslı mütəxəssislər də tədrisə cəlb oluna bilərlər.

8. Təcrübə

8.1. Təcrübə tələbənin nəzəri biliklərinin praktikada tətbiqi, eləcə də peşə bacarıqlarının gücləndirilməsi baxımından önəmlidir.

8.2. Təcrübə özəl şirkətdə, dövlət müəssisəsində, tədqiqat laboratoriyasında (eləcə də universitet, AMEA, özəl yerli, yaxud beynəlxalq təşkilat və şirkətlər və s.) təşkil oluna bilər.

8.3. Təcrübədən öncə ali təhsil müəssisəsi və təcrübə təşkil olunacaq şirkət/müəssisə/laboratoriya müqavilə imzalanmalıdır. Eyni zamanda, tələbənin fərdi müraciəti əsasında onun ixtisasına uyğun digər şirkət/müəssisə/laboratoriyada, o cümlədən xaricdə təcrübə keçməsinə icazə verilir. Müqavilədə şərtlər, tələbələrin hüquq və öhdəlikləri və digər zəruri təfərrüatlar əks olunur.

8.4. Təcrübənin qiymətləndirilməsi: Təhsil Nazirliyinin nəzərdə tutulmuş əsasnamələri və digər hüquqi-normativ sənədlər əsasında aparılır.

9. Məşğulluq və ömürboyu təhsil

9.1.050806 - Nəqliyyatda servis (nəqliyyat növləri üzrə) ixtisası üzrə Təhsil Proqramının məzunları iqtisadiyyatın bütün sahələrində, Nəqliyyat, Logistika şirkətlərində, o cümlədən nəqliyyat-ekspedisiya sahəsində, nəqliyyat-logistik terminallarda, Dövlət qurumlarının, özəl şirkətlərin nəqliyyat strukturlarında nəqliyyatda servis ixtisası üzrə layihə, texniki-iqtisadi, istehsalat-texnoloji və təşkilati-inzibatçılıq peşə fəaliyyətləri istiqamətlərində istənilən uyğun peşədə işləyə bilirlər.

9.2. Ali təhsil müəssisəsi Təhsil Proqramının məzunlarının məşğulluğuna dair müntəzəm sorğular keçirməli, eləcə də vakant iş yerlərinə dair məlumatları öz veb sahifəsində yerləşdirməlidir.

9.3.050806-Nəqliyyatda servis (nəqliyyat növləri üzrə) ixtisası üzrə Təhsil Proqramının məzunları təhsillərini Nəqliyyat, Nəqliyyatda servis, Nəqliyyat logistikası sahələri üzrə Magistr proqramlarında davam etdirə bilirlər.

9.4. Təhsil müddətində əldə olunan bilik, bacarıq və yanaşmalar məzunların müstəqil şəkildə ömürboyu təhsil almaları üçün ilkin şərtlərdəndir.

RAZILAŞDIRILMIŞDIR:

Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin Aparat rəhbərinin müavini, Elm, ali və orta ixtisas təhsil şöbəsinin müdiri

Yaqub Piriye

"28" 08 2020-ci il

Səhiyyə, rifah və xidmət, Əsas (baza ali) tibb təhsili ixtisasları ixtisaslar qrupu üzrə Dövlət Təhsil Proqramlarını hazırlayan işçi qrupun sədri

 prof. Gəray Gəraybəyli

"27" 08 2020-ci il

Təhsil Proqramı və fənlər üzrə təlim nəticələri

Təhsil Proqramının təlim nəticələri (PTN)

PTN 1 – ali ixtisas təhsilli mütəxəssis humanitar sahədə hərtərəfli biliklərə sahib, Azərbaycan tarixini bilən, Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya malik, xarici dillərdən birində əsas vərdişlərə yiyələnən, fəlsəfi təfəkkürə, sosioloğa hüquq, etika, estetikə, multikulturalizmə giriş kimi elmləri bilən, öz biliyini inkişaf etdirmək və digərləri ilə qarşılıqlı əlaqə yaratmaq üçün müxtəlif sosial qrupların mədəni xüsusiyyətləri və ənənələri barəsində informasiya toplayır və tətbiq edir. Azərbaycanın tarixi inkişaf mərhələləri üzrə biliklərə əsaslanaraq müxtəlif sosial qrupların tarixi irsinə və sosial-mədəni ənənələrinə ehtiram nümayiş etdirir. Müxtəlif qəbildən olan insanlarla, onların sosial-mədəni xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq peşə məsələlərinin müvəffəqiyyətlə həlli və sosial inteqrasiyası üçün konstruktiv qarşılıqlı əlaqədə ola bilir. Dövlət dilində və əcnəbi dil(lər)də işgüzar söhbətlər aparmaq üçün əlverişli münasibət qurma stili, tərəfdaşlarla verbal və qeyri-verbal qarşılıqlı fəaliyyət vasitələri seçir. Dövlət dilində və əcnəbi dil(lər)də standart ünsiyyət məsələlərinin həlli üçün lazım olan informasiya axtarışında informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə edir.

Rəsmi və qeyri-rəsmi məktublارın tərtibi stilistikasının xüsusiyyətlərini, dövlət və əcnəbi dil(lər)də yazışmaların formatlarındakı sosial-mədəni fərqləri nəzərə alaraq yazılı və elektron formada işgüzar yazışmalar aparır. Peşə fəaliyyəti ilə əlaqədar mətnləri əcnəbi dil(lər)dən dövlət dilinə və əksinə tərcümə etmək bacarığı nümayiş etdirir.

PTN 2 – fundamental elmlər (riyaziyyat, fizika) sahəsində əsas bazaya malik mütəxəssis kimi yetişmək və həmin elmlərin digər fənnlərin öyrənilməsinə tətbiqini mənimsəmək, peşə fəaliyyətində istifadə edilən modelləşdirmədə riyazi bilikləri, təbiət elmi biliklərini və ümumpeşə biliklərini tətbiq etməyi bilməlidir.

PTN 3 - servisin mahiyyəti, prinsipləri və metodları, servis sferalarında insanın tələbatları sistemi, optimal servis infrastrukturunun təmin edilməsi şərtləri, xidmətlər sferasında informasiya sistemlərini və texnologiyalarının istifadəsini, yeni xidmətlərin yaradılması prinsipləri, servis fəaliyyətində menecment və marketinqin əsaslarını, turizmin nəqliyyat təminatını, nəqliyyatda hüquqi münasibətləri, sertifikatlaşdırma və keyfiyyət nəzarət sistemlərini, texniki-normativ sənədlərin tərtib olunmasını, kompüter layihələndirmə vasitələrindən istifadə etməklə müxtəlif tipli sistemləri layihələndirməyi bilməlidir.

PTN 4 – nəqliyyat növlərinin nəqliyyatda servis mütəxəssisi üçün vacib olan konstruktiv xüsusiyyətlərini, müxtəlif nəqliyyat növlərinin hərəkət tərkibinin təsnifatını, istismar-texniki xarakteristikalarını, daşıma prosesinə uyğun nəqliyyat vasitələrinin seçilməsi prinsiplərini, üsullarını, nəqliyyat növlərinin konstruktiv xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla təhlükəsizlik, səmərəlilik normativlərinin təmin olunmasını, ekoloji vəziyyət və nəqliyyatın bu sahədə rolunu, fəvqəladə halların, nəqliyyatda baş verə biləcək terrorizm və kriminal hadisələrin təhlilini və onlarla mübarizənin hüquqi normativlərini bilməli, sərnişinlər və yüklərlə bağlı nəqliyyat xidmətlərində təhlükəsizliyi reqlamentləşdirən əsas

normativ texniki və hüquqi sənədlərlə işləməyi bilməlidir.

PTN 5 – nəqliyyatın ölkənin iqtisadiyyatının inkişafında rolunu, nəqliyyatın istehsal prosesini, nəqliyyatın ayrı-ayrı növlərinin xarakteristikalarını, nəqliyyat növlərində servisin xüsusiyyətlərini, sərnişinlərin, yüklərin nəql edilməsi sistemlərinin seçilməsi prinsiplərini, nəqliyyatda servisin təşkilinin müasir texnologiyalarını, bazar şəraitində servisin optimallaşdırılmasını, servisin əsas prinsiplərinin nəqliyyat daşımalarında tətbiqini, nəqliyyat məhsulunun yaradılması zamanı optimal həllərin tapılmasını, nəqliyyatda servis proseslərində risklərin idarə edilməsini, nəzarətin yerinə yetirilməsi və keyfiyyətin idarə edilməsini bilməlidir.

PTN 6 – logistikada nəqliyyat amili, müxtəlif nəqliyyat növlərinin logistik servis xüsusiyyətləri, terminal daşımaları, beynəlxalq daşımalar, nəqliyyat növünün seçimi, nəqliyyat-logistik xidmətlərin texnologiyası, nəqliyyat məsələlərinin həlli, Beynəlxalq nəqliyyat dəhlizləri, ölkə iqtisadiyyatının inkişafında onların rolu, Beynəlxalq ticarətdə çatdırmanın bazis şərtləri, gömrük prosedurları, gömrük rəsmiləşdirilməsi, gömrük nəzarəti, mal və nəqliyyat vasitələrinin gömrük sərhədindən keçirilməsinin əsas prinsipləri, gömrük statistikasını, gömrük orqanlarının idarə edilməsinin əsasları, nəqliyyatda servis fəaliyyətində sığorta işinin təşkili, sığorta sahəsində informasiya texnologiyaları, beynəlxalq sığorta bazarı haqqında məlumatları bilməlidir.

PTN 7 – qarşıya qoyulmuş məqsədə nail olmaq üçün komandada əməkdaşlıq strategiyasından istifadə etməyin səmərəliliyini başa düşür və komandada öz rolunu müəyyən edə bilir. İşlədiyi və qarşılıqlı fəaliyyətdə olduğu müxtəlif kateqoriyalı insan qruplarının davranış xüsusiyyətlərini başa düşür və öz fəaliyyətində nəzərə alır. Fərdi fəaliyyətinin nəticələrini qiymətləndirir və verilmiş nəticələrə, artıma və kollektivin inkişafına nail olmaq üçün fəaliyyət ardıcılığını planlaşdırır. Komandanın digər üzvləri ilə səmərəli qarşılıqlı fəaliyyət həyata keçirir, o cümlədən də informasiya, bilik və təcrübə mübadiləsində və komandanın nəticələrinin təqdimatında iştirak etməyi bilməlidir.

Fənn üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN-1 (Riyazi analiz)

1. Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını, terminologiyasını bilməli və istifadə etməyi bacarmalıdır.
2. Metodologiyasını, metodlarını, əsas prinsiplərini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
3. Metodikaları, alətləri, kəmiyyət metodlarını və optimallaşdırma modellərini bilməli və ixtisas sahəsində təhlillər aparmağı, nəticələri tətbiq etməyi bacarmalıdır.
4. Çoxluqlar nəzəriyyəsinin elementlərini, ardıcılığın limiti anlayışını, birdəyişənli funksiyanın limiti və əsas xassələrini, birdəyişənli funksiyanın nöqtədə və çoxluqda kəsilməzliyini, çoxluqda müntəzəm kəsilməz birdəyişənli funksiyaları bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
5. Birdəyişənli funksiyanın diferensial və inteqral hesabını, ədədi və funksional sıraları, çoxölçülü Evklid fəzasını, çoxdəyişənli funksiyanın limiti, kəsilməzliyi və müntəzəm kəsilməzliyini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
6. Çoxdəyişənli funksiyanın diferensial və inteqral hesabı haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.

FTN-2 (Fizika)

1. Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını, terminologiyasını bilməli və istifadə etməyi bacarmalıdır.
2. Metodologiyasını, metodlarını, əsas prinsiplərini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
3. Metodikaları, alətləri, kəmiyyət metodlarını və optimallaşdırma modellərini bilməli və ixtisas sahəsində təhlillər aparmağı, nəticələri tətbiq etməyi bacarmalıdır.
4. Klassik mexanika, nisbilik nəzəriyyəsi haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
5. Molekulyar fizika və termodinamika, elektrodinamika haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
6. Dalğa optikası, kvant fizikası, atom və nüvə fizikasının əsas qanun və qanunauyğunluqlarını haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.

FTN-3 (Kompüter qrafikası)

1. Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını, terminologiyasını bilməli və istifadə etməyi bacarmalıdır.
2. Metodologiyasını, metodlarını, əsas prinsiplərini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
3. Metodikaları, alətləri, kəmiyyət metodlarını və optimallaşdırma modellərini bilməli və ixtisas sahəsində təhlillər aparmağı, nəticələri tətbiq etməyi bacarmalıdır.
4. Müstəvi təsvirlər vasitəsilə həndəsi məsələlərin həllini, proyeksiyalama qaydalarını, fəza həndəsi obyektlərinin qurulması qaydalarını, onların həndəsi keyfiyyətlərini və bunun üçün kompüter texnologiyalarını bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
5. Təsvirlərdə fəza həndəsi məsələlərin həll edilmə metodlarını və kompüter texnologiyalarını bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
6. Cizginin çevrilməsi yolu ilə, təsvir edilən obyektin forması, ölçüsü və fəzadakı vəziyyətini təqdim etməyi, orijinalın bərpasını, dizayn təsvirlərinin həll edilmə metodlarını və bunun üçün kompüter texnologiyalarını bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.

FTN-4 (İqtisadiyyat)

1. Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını, terminologiyasını bilməli və istifadə etməyi bacarmalıdır.
2. Metodologiyasını, metodlarını, əsas prinsiplərini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
3. Metodikaları, alətləri, kəmiyyət metodlarını və optimallaşdırma modellərini bilməli və ixtisas sahəsində təhlillər aparmağı, nəticələri tətbiq etməyi bacarmalıdır.
4. İqtisadi kateqoriyalar və iqtisadi qanunlar, makroiqtisadiyyat və mikroiqtisadiyyat anlayışları, iqtisadi sistem haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
5. Əmək, istehsal və istehlak, bazar iqtisadiyyatı və onun məzmunu, pul, maliyyə, kredit, sahibkarlıq fəaliyyəti haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
6. Sosial iqtisadiyyat, iqtisadiyyatın idarə edilməsi, dünya təsərrüfat sistemi haqqında haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.

FTN-5 (Menecmentin əsasları)

1. Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını, terminologiyasını bilməli və istifadə etməyi bacarmalıdır.
2. Metodologiyasını, metodlarını, əsas prinsiplərini bilməli və tətbiq etməyi

bacarmalıdır.

3. *Metodikaları, alətləri, kəmiyyət metodlarını və optimallaşdırma modellərini bilməli və ixtisas sahəsində təhlillər aparmağı, nəticələri tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
4. *İdarəetmə və idarəçi anlayışlarından başlayaraq, menecment elmini formalaşdıran klassik, neo-klassik və müasir idarəetmə nəzəriyyələri, idarəetmənin planlama, təşkilətmə, icraetmə, koordinasiya və nəzarət funksiyaları haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
5. *Motivasiya, qərarvermə, liderlik, lider tipləri haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
6. *İşçilərin idarəetmədə iştirakı, nizam-intizam, toqquşma və münaqişələr kimi praktik həyatda menecerlərin qarşılaşdıqları mühüm məsələləri bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*

FTN-6 (Servisologiya)

1. *Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını, terminologiyasını bilməli və istifadə etməyi bacarmalıdır.*
2. *Metodologiyasını, metodlarını, əsas prinsiplərini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
3. *Metodikaları, alətləri, kəmiyyət metodlarını və optimallaşdırma modellərini bilməli və ixtisas sahəsində təhlillər aparmağı, nəticələri tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
4. *Əhaliyə fərdi xidmətin mahiyyəti, prinsipləri və metodları, fəaliyyətin servis sferalarında insanın tələbatları sistemi, optimal servis infrastrukturunun təmin edilməsi şərtləri haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
5. *Servis sferasında istehlakçıya yanaşma üsulları, onun tələbatlarının ödənilməsində servisin yeri və rolu, xidmətlər sferasında informasiya texnologiyalarının istifadəsi haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
6. *Yeni xidmətlərin yaradılması prinsipləri, mütəxəssisin peşə sahəsindəki servis fəaliyyətində şəxsi qabiliyyətlərinin üzə çıxarılması və tətbiq edilməsi haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*

FTN-7 (Təşkilati davranış və idarəetmə psixologiyası)

1. *Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını, terminologiyasını bilməli və istifadə etməyi bacarmalıdır.*
2. *Metodologiyasını, metodlarını, əsas prinsiplərini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
3. *Metodikaları, alətləri, kəmiyyət metodlarını və optimallaşdırma modellərini bilməli və ixtisas sahəsində təhlillər aparmağı, nəticələri tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
4. *Təşkilatlarda davranışın idarə edilməsi, təşkilati struktur və onun insan davranışlarına təsiri, təşkilatın ətraf mühiti və onun müəssisənin fəaliyyətinə təsiri haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
5. *Təşkilatlarda psixoloji problemlər, işçi dövryyəsi, iş və işçi arasında uyğunluğun təmin edilməsi, təşkilati etibar, təşkilati vətəndaşlıq davranışları, təşkilatla bütünləşmə haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
6. *Təşkilatlarda qısnama, işçilərin gücləndirilməsi, təşkilatların təkmilləşdirilməsi və təşkilati təkmilləşdirmə metodları haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*

FTN-8 (Statistika)

1. *Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını,*

terminologiyasını bilməli və istifadə etməyi bacarmalıdır.

2. *Metodologiyasını, metodlarını, əsas prinsiplərini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
3. *Metodikaları, alətləri, kəmiyyət metodlarını və optimallaşdırma modellərini bilməli və ixtisas sahəsində təhlillər aparmağı, nəticələri tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
4. *Hadisələr və onlar üzərində əməlləri, ehtimalın müxtəlif təriflərini və onun hesablanma qaydalarını, diskret və təsadüfi kəmiyyətlərin paylanma qanunlarını və onların ədədi xarakteristikalarını bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
5. *Riyazi stataistikanın əsas elementlərini, paylanma parametrlərini seçməyə görə statistik təyini, normal paylanma ilə əlaqəli qanunları bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
6. *Riyazi stataistikanın nəqliyyatda servis ixtisasında tətbiqi üsullarını, ixtisas üzrə məsələlərin həllində istifadəsini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*

FTN-9 (Nəqliyyat vasitələrinin konstruksiyası)

1. *Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını, terminologiyasını bilməli və istifadə etməyi bacarmalıdır.*
2. *Metodologiyasını, metodlarını, əsas prinsiplərini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
3. *Metodikaları, alətləri, kəmiyyət metodlarını və optimallaşdırma modellərini bilməli və ixtisas sahəsində təhlillər aparmağı, nəticələri tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
4. *Müvafiq nəqliyyat növlərinin yük və sərnişin hərəkət tərkibinin təsnifatını, konstruksiyalarına qoyulan tələbləri və konstruksiyasını bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
5. *İcrazə verilən kütlə və qabarit parametrləri, nəqliyyat vasitələrinin yük və sərnişin yerləri haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
6. *Sərnişinlərin, yüklərin və konteynerlərin nəqliyyat vasitələrində yerləşdirilməsi, yüklərin nəqliyyat vasitəsində bərkidilməsi haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*

FTN-10 (Marketinqin əsasları)

1. *Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını, terminologiyasını bilməli və istifadə etməyi bacarmalıdır.*
2. *Metodologiyasını, metodlarını, əsas prinsiplərini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
3. *Metodikaları, alətləri, kəmiyyət metodlarını və optimallaşdırma modellərini bilməli və ixtisas sahəsində təhlillər aparmağı, nəticələri tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
4. *Marketinq elminin mahiyyəti, tarixi inkişafı, strategiyalı idarəetmə və marketinq, marketinqdə informasiya təminatı haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
5. *İstehlakçı bazarının xüsusiyyətləri, alıcı bazarları və xüsusiyyətləri, bazar segmentləşdirmə, məqsədli bazara yönəlmədə strategiyaları haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
6. *Nəqliyyatda servis marketinqi və spesifik xüsusiyyətləri, keyfiyyət, satış sonrası xidmətlər, qiymətləndirmə, reklam və fərdi satış, satışın stimullaşdırılması və ictimaiyyətlə əlaqələr, bölgü haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*

FTN-11 (Nəqliyyatda təhlükəsizlik)

1. *Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını,*

terminologiyasını bilməli və istifadə etməyi bacarmalıdır.

2. *Metodologiyasını, metodlarını, əsas prinsiplərini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
3. *Metodikaları, alətləri, kəmiyyət metodlarını və optimallaşdırma modellərini bilməli və ixtisas sahəsində təhlillər aparmağı, nəticələri tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
4. *Nəqliyyatda baş verən təhlükələrin təsnifatını, təhlükənin baş vermə səbəbləri, nəqliyyat növlərini nəzərə almaqla nəqliyyat infrastrukturunu və nəqliyyat vasitələrinin təhlükəsizlik normativlərini təmin edən proseslər və üsulları bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
5. *Təhlükəli yüklərin nəqli, işin təşkili və texnoloji prosesin gedişi zamanı təhlükəsizlik normalarının nəzərə alınması, hərəkət təhlükəsizliyi haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
6. *Fövqəladə hallarda nəqliyyatda baş verə biləcək təhlükələr, terrorizm və kriminal hadisələrin təhlili, nəqliyyatda həyat fəaliyyətinin mühafizəsi zamanı nəzərdə tutan tədbirlər haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*

FTN-12 (Nəqliyyatda servis əsasları)

1. *Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını, terminologiyasını bilməli və istifadə etməyi bacarmalıdır.*
2. *Metodologiyasını, metodlarını, əsas prinsiplərini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
3. *Metodikaları, alətləri, kəmiyyət metodlarını və optimallaşdırma modellərini bilməli və ixtisas sahəsində təhlillər aparmağı, nəticələri tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
4. *Nəqliyyatın ölkənin iqtisadiyyatının inkişafında rolu, nəqliyyatın istehsal prosesi, məhsulu və onun xüsusiyyətləri, nəqliyyat növlərinin texniki-iqtisadi xarakteristikaları və fərqli cəhətləri haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
5. *Nəqliyyat sistemində servisin mahiyyəti, müxtəlif nəqliyyat növləri üzrə servis xidmətlərinin xüsusiyyətləri, servis fəaliyyətinin təşkili haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
6. *Nəqliyyat prosesinin iştirakçılara və nəqliyyat məhsulunun istehlakçılara münasibətdə mütəxəssisin peşə sahəsindəki servis fəaliyyəti haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*

FTN-13 (Nəqliyyat ekologiyası)

1. *Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını, terminologiyasını bilməli və istifadə etməyi bacarmalıdır.*
2. *Metodologiyasını, metodlarını, əsas prinsiplərini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
3. *Metodikaları, alətləri, kəmiyyət metodlarını və optimallaşdırma modellərini bilməli və ixtisas sahəsində təhlillər aparmağı, nəticələri tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
4. *Ekologiyanın inkişaf tarixi, ekoloji sistemlər, təbii resurslar, ətraf mühitin çirklənmə növləri haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
5. *Ekoloji problemlər və onların həlli yolları, nəqliyyat növlərinin, nəqliyyat qəzalarının ətraf mühitə təsir xüsusiyyətləri haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
6. *Nəqliyyatın ekoloji təhlükəsizliyinin təmin olunma üsulları, nəqliyyat tullantılarının təmizlənməsi və utilizasiyası məsələləri haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*

FTN-14 (Turizmdə nəqliyyat xidmətləri)

1. Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını, terminologiyasını bilməli və istifadə etməyi bacarmalıdır.
2. Metodologiyasını, metodlarını, əsas prinsiplərini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
3. Metodikaları, alətləri, kəmiyyət metodlarını və optimallaşdırma modellərini bilməli və ixtisas sahəsində təhlillər aparmağı, nəticələri tətbiq etməyi bacarmalıdır.
4. Nəqliyyat xidmətlərinin turizm bazarında yeri və rolu, turizm aspektindən nəqliyyat növlərinin spesifik xüsusiyyətləri, turizmdə nəqliyyat səyahətlərinin təsnifatı haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
5. Avtomobil, dəmiryolu, dəniz və çay, hava nəqliyyatı növlərində turistlərə nəqliyyat xidmətlərinin təşkili, hüquqi təminatı və müqavilə münasibətləri haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
6. Turizmdə nəqliyyat növləri və vasitələrinin seçilməsinin motivasiyası, turizmdə nəqliyyat xidmətlərinin keyfiyyəti və rəqabət qabiliyyətliliyi, müxtəlif nəqliyyat növlərinin koordinasiyası haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.

FTN-15 (Metrologiya, standartlaşdırma və sertifikatlaşdırma)

1. Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını, terminologiyasını bilməli və istifadə etməyi bacarmalıdır.
2. Metodologiyasını, metodlarını, əsas prinsiplərini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
3. Metodikaları, alətləri, kəmiyyət metodlarını və optimallaşdırma modellərini bilməli və ixtisas sahəsində təhlillər aparmağı, nəticələri tətbiq etməyi bacarmalıdır.
4. Metrologiya, standartlaşdırma və sertifikatlaşdırma sahələrində milli və beynəlxalq normativ sənədləri, standartlaşdırma və sertifikatlaşdırma qaydaları haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
5. Keyfiyyətin təmin edilməsi və standartlara uyğun keyfiyyətin idarə edilməsi prinsipləri haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
6. Nəqliyyatda servisin layihələndirilmə, təşkili işlərində sertifikatlaşdırmadan, keyfiyyəti idarə etmədən, sorğu materiallarından istifadə etmək haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.

FTN-16 (Mülki müdafiə)

1. Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını, terminologiyasını bilməli və istifadə etməyi bacarmalıdır.
2. Metodologiyasını, metodlarını, əsas prinsiplərini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
3. Metodikaları, alətləri, kəmiyyət metodlarını və optimallaşdırma modellərini bilməli və ixtisas sahəsində təhlillər aparmağı, nəticələri tətbiq etməyi bacarmalıdır.
4. Azərbaycan Respublikasında fəvqəladə halların idarə olunması, fəvqəladə halların xarakteristikası haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
5. Fəvqəladə hallardan əsas müdafiə üsullarını və vasitələri, fəvqəladə hallar zamanı yaranmış şəraitinin qiymətləndirməsi haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.
6. Özünə və digər şəxslərə yardım etməyi, istehsalat proseslərində mülki müdafiə planının hazırlanması kimi məsələlər haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.

FTN-17 (Nəqliyyatda sığorta)

1. Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını, terminologiyasını bilməli və istifadə etməyi bacarmalıdır.
2. Metodologiyasını, metodlarını, əsas prinsiplərini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.

bacarmalıdır.

3. *Metodikaları, alətləri, kəmiyyət metodlarını və optimallaşdırma modellərini bilməli və ixtisas sahəsində təhlillər aparmağı, nəticələri tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
4. *Sığortanın iqtisadi mahiyyəti, sığortanın forma və növləri, sığorta qanunvericiliyi, sığorta riski anlayışı, nəqliyyat riskləri, riskin növləri və qiymətləndirilməsi haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
5. *Sığorta fəaliyyətinin təşkili, sığorta tarifləri, nəqliyyat vasitələrinin sığortalanması (kasko sığorta), yüklərin sığortalanması (karqo sığorta), müxtəlif nəqliyyat növlərində sığorta, konteynerlərin sığortalanması haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
6. *Məsuliyyət sığortası, sığorta sahəsində informasiya texnologiyaları, beynəlxalq sığorta bazarı haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*

FTN-18 (Gömrük işinin əsasları)

1. *Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını, terminologiyasını bilməli və istifadə etməyi bacarmalıdır.*
2. *Metodologiyasını, metodlarını, əsas prinsiplərini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
3. *Metodikaları, alətləri, kəmiyyət metodlarını və optimallaşdırma modellərini bilməli və ixtisas sahəsində təhlillər aparmağı, nəticələri tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
4. *Gömrük prosedurları və gömrük ödənişləri, gömrük rəsmiləşdirilməsi, gömrük nəzarəti haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
5. *Mal və nəqliyyat vasitələrinin gömrük sərhədindən keçirilməsinin əsas prinsipləri, sərhəd, baytarlıq, fitosanitar, miqrasiya, sanitar-karantin və s. məsələlər haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
6. *Gömrük siyasəti istiqamətləri, gömrük statistikasını, gömrük orqanlarının idarə edilməsinin əsasları haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*

FTN-19 (Nəqliyyat logistikası)

1. *Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını, terminologiyasını bilməli və istifadə etməyi bacarmalıdır.*
2. *Metodologiyasını, metodlarını, əsas prinsiplərini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
3. *Metodikaları, alətləri, kəmiyyət metodlarını və optimallaşdırma modellərini bilməli və ixtisas sahəsində təhlillər aparmağı, nəticələri tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
4. *Nəqliyyatın logistik prosesdə rolu, müxtəlif nəqliyyat növlərinin logistik xüsusiyyətləri, terminal daşımaları, beynəlxalq daşımalar, nəqliyyat növünün seçilməsi haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
5. *Nəqliyyat xidmətlərinin texnologiyası, nəqliyyat məsələlərinin həlli haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*
6. *Beynəlxalq nəqliyyat dəhlizləri (o cümlədən Azərbaycan Respublikasından keçən), Logistika və ticarətin inkişafına dair Strateji yol xəritəsini, ölkə iqtisadiyyatının inkişafında onların rolu, TRASEKA proqramı, Beynəlxalq ticarətdə çatdırmanın bazis şərtləri və onların mahiyyəti haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.*

Əlavə 2

Fənlərin və Təhsil Proqramının təlim nəticələrinin matrisi

Ali təhsil müəssisəsi aşağıdakı cədvəldən istifadə edərək ixtisasın Təhsil Proqramının və hər fənn üzrə təlim nəticələrinin əldə olunmasına necə dəstək verdiyini müəyyən etməlidir.

Blokun adı	Fənlərin adı	Proqramın təlim nəticələri						
		PTN 1	PTN 2	PTN 3	PTN 4	PTN 5	PTN 6	PTN 7
Humanitar fənlər	Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya	X						
	Azərbaycan tarixi	X						
	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya	X						
İxtisasın peşə hazırlığı fənləri	Riyazi analiz		X					
	Fizikanın əsasları		X					
	Kompüter qrafikası			X				
	İqtisadiyyat			X		X	X	
	Mənecmentin əsasları			X		X		X
	Servisologiya			X		X		
	Təşkilati davranış və idarəetmə psixologiyası			X				X
	Statistika		X			X		
	Nəqliyyat vasitələrinin konstruksiyası				X		X	
	Marketinqin əsasları			X		X	X	
	Nəqliyyatda təhlükəsizlik				X			
	Nəqliyyatda servisin əsasları			X		X		
	Nəqliyyat ekologiyası				X			
	Turizmdə nəqliyyat xidmətləri			X		X		
	Metrologiya, standart-laşdırma və sertifikat-laşdırma				X	X	X	
	Mülki müdafiə				X			X
	Nəqliyyatda sığorta				X	X	X	
	Gömrük işinin əsasları					X	X	
Nəqliyyat logistikası					X	X		

**Fənnin təlim nəticələrinə nail olmaq məqsədilə istifadə olunan
təlim və öyrənmə metodları və qiymətləndirmə üsulları**

Fənni tədris edən müəllim fənn üzrə təlim nəticələrinin (bir fənn üzrə ən çoxu 4-5 sayda təlim nəticəsi) və hər təlim nəticəsi üzrə təlim və öyrənmə metodlarını, eləcə də qiymətləndirmə üsullarını müəyyən etməlidir. *Bunun üçün aşağıdakı cədvəldən istifadə edilməlidir (Nümunə).*

Fənnin adı	Təlim nəticələri	Hər bir təlim nəticəsi üçün istifadə olunan təlim və öyrənmə metodları	Hər bir təlim nəticəsi üçün istifadə olunan qiymətləndirmə üsulları
<p>FTN-12 (Nəqliyyatda servisin əsasları)</p>	<p><i>1. Məqsəd və vəzifələrini, müasir iqtisadiyyatda rolunu, əsas anlayışlarını, terminologiyasını bilməli və istifadə etmə-yi bacarmalıdır.</i></p> <p><i>2. Nəqliyyatda servisin ölkənin iqtisadiyyatının inkişafında rolu, istehsal prosesi, məhsulu və onun xüsusiyyətləri, nəqliyyat növlərinin texniki-iqtisadi xarakteristikaları və fərqli cəhətlərinin servise təsirini bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.</i></p> <p><i>3. Nəqliyyat sistemində servisin mahiyyəti, müxtəlif nəqliyyat növləri üzrə servis xidmətlərinin xüsusiyyətləri, servis fəaliyyətinin təşkili haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.</i></p> <p><i>4. Nəqliyyat prosesinin iştirakçılara və nəqliyyat məhsulunun istehlakçılara münasibətdə mütəxəssisin peşə sahəsindəki servis fəaliyyəti haqqında bilməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - müəhazirə, seminarlar, praktiki tapşırıqlar; - video və audio müəhazirələr; - qrup qiymətləndir-məsi; - ekspert metodu; <ul style="list-style-type: none"> - müəhazirə, seminarlar, praktiki tapşırıqlar; - video və audio müəhazirələr; - qrup qiymətləndir-məsi; - ekspert metodu; <ul style="list-style-type: none"> - müəhazirə, seminarlar, praktiki tapşırıqlar; - təqdimatlar və müzakirələr, debatlar; - video və audio müəhazirələr; - qrup qiymətləndir-məsi; - ekspert metodu; <ul style="list-style-type: none"> - müəhazirə, seminarlar, praktiki tapşırıqlar; - təqdimatlar və müzakirələr, debatlar; - video və audio müəhazirələr; - qrup qiymətləndir-məsi; - ekspert metodu. 	<ul style="list-style-type: none"> - yazılı tapşırıqlar; - şifahi təqdimatlar; - frontal sorğu; - qrup şəklində və özünü qiymətləndirmə; <ul style="list-style-type: none"> - yazılı tapşırıqlar; - şifahi təqdimatlar; - frontal sorğu; - qrup şəklində və özünü qiymətləndirmə; <ul style="list-style-type: none"> - yazılı tapşırıqlar; - şifahi təqdimatlar; - frontal sorğu; - qrup şəklində və özünü qiymətləndirmə; <ul style="list-style-type: none"> - yazılı tapşırıqlar; - şifahi təqdimatlar; - frontal sorğu; - qrup şəklində və özünü qiymətləndirmə.